

OFFENTLIGE UDGIFTER 4. januar 2019

DEBATINDLÆG

Skrevet af
Thomas Wilken
Analytiker

Presset på den offentlige service bør være et hovedtema under valget

Hvis den offentlige sektor skal sikre en tidssvarende service og følge med det faktum, at antallet af ældre vil stige markant frem mod 2025, kræver det en vækst i det offentlige forbrug på 1,2 pct. om året ifølge Finansministeriet. Det svarer til over 43 mia. kr. og overstiger det såkaldte økonomiske råderum. Prioriteringen af den offentlige service bør være et helt centralt emne i den kommende valgkamp.

Kontakt

Analytiker

Thomas Wilken
☎ 33 55 77 10

Konsulent

Sarah Steinitz
☎ 33 55 77 10

Vi er nu trådt ind i 2019, og det betyder, at vi inden for et halvt år skal til stemmeurnerne. Folketingsvalg og ikke mindst valgkampe handler i høj grad om, hvordan vi skal prioritere vores fælles offentlige midler. Skal vi investere i fx sygehuse, plejehjem, børnehaver? Skal vi sænke afgifter, give skattelettelser? Eller hvordan mener vi, at samfundet drives bedst videre?

For mig som makroøkonom at se handler en af de vigtigste prioriteringer ved det kommende valg om den store befolkningsmæssige omvæltning, vi står midt i. Den danske demografi forandrer sig hastigt i disse år. Alene siden 2015 er antallet af personer over 80 år steget med mere end 17.000. Det svarer til en stigning på 7 procent. De kommende år, fra 2018 til 2025, vil [antallet af ældre over 80 år stige med yderligere 87.000 personer](#). Det svarer til en stigning på hele 34 procent. Og ja, du læste rigtigt: 34 procent!

Eftersom [ældre medborgere har et højere træk på de offentlige ydelser end resten af befolkningen](#), vil politikerne de kommende år stå over for et voksende pres på de offentlige ydelser. Særligt kan vi forvente en større efterspørgsel efter sundhedsydelser i takt med, at antallet af ældre stiger.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen nævnte det tiltagende pres på sundhedsvæsenet i sin nytårstale. "Jeg ved godt, at I løber hurtigt," sagde han til landets sygeplejersker. Og med udsigten til en demografisk udvikling, der i stor stil trækker i retning af flere ressourcekrævende borgere, kan vi risikere, at der de kommende år skal løbes endnu hurtigere på hospitaler, plejehjem og i andre offentlige servicetilbud – med mindre vi prioriterer det offentlige forbrug.

Finansministeriet har regnet på, hvad det vil kræve at følge med den demografiske udvikling, og finder, at det offentlige forbrug skal vokse fremadrettet, hvis den reale udgift pr. bruger skal fastholdes uændret. For at dække demografiens træk på de offentlige ydelser frem mod 2025, skal den offentlige forbrugsvækst være 0,65 procent om året i perioden 2019-2025. Det svarer til, at det offentlige forbrug skal med øges med 23,5 milliarder kroner i 2019-priser samlet set henover hele perioden.

Når vi som samfund løbende bliver mere velstående, vil borgerne imidlertid forvente, at kvaliteten af den offentlige service følger med stigningen i velstanden. Vi vil have adgang til de nyeste hjælpemidler og behandlingsmetoder, når vi eksempelvis bliver indlagt eller skal på plejehjem. Tænk, hvis vi i den offentlige service i dag kun havde adgang til det teknologiske stadie, vi var på 2010 – det ville danskerne næppe stille sig tilfredse med. Frem mod 2025 må vi forvente, at der fortsat bliver udviklet nye behandlinger og teknologier, som befolkningen vil efterspørge i den offentlige service.

Finansministeriet beregner derfor også, hvad det offentlige forbrug skal vokse med, hvis det skal følge med "det fulde demografiske træk", altså hvis det både skal tage højde for, at befolkningsudviklingen ændrer sig i retning af flere ældre, og at velstandsniveauet stiger. Ifølge Finansministeriet skal realvæksten i det offentlige forbrug i gennemsnit være 1,2 procent om året fra 2019 til 2025, hvis vi skal følge med det fulde demografiske træk. Det betyder, at det offentlige forbrug skal øges med 43,5 milliard kroner i 2019-priser fra 2019 til 2025.

Så hvis vi gerne vil give de mange flere ældre en god og tidssvarende behandling på plejehjemmet og på hospitalet – uden at vi samtidig skal spare på børnehaver, skoler eller andet offentligt forbrug – så kræver det en pænt stor stigning i det offentlige forbrug frem mod 2025.

Ser vi på, hvordan de offentlige finanser ser ud fremadrettet, og hvor store økonomiske armsving der er plads til, ser det ikke alt for opløftende ud. Det såkaldte økonomiske råderum, som Finansministeriet har beregnet, tillader, at det offentlige forbrug hæves med 27,5 milliarder kroner i 2019-priser i perioden 2019-2025. Det er altså kun lige nok til at sikre, at vi kan holde skindet på næsen i den offentlige service – men ikke nok til at vi kan følge med velstandsudviklingen i samfundet.

Skal den offentlige service være tidssvarende i 2025, kræver det, at produktiviteten i den offentlige service forbedres mere end produktiviteten i den private sektor. Det er næppe realistisk, fordi mulighederne for produktivetsgevinster inden for serviceerhverv generelt set er mindre sammenlignet med for eksempel industrien.

Det er derfor vigtigt – specielt under valgkampen – at holde sig for øje, hvilke konsekvenser det vil have for den offentlige service, når politikere og meningsdannere foreslår at anvende (store) dele af det såkaldte råderum på f.eks. skattelettelser, lavere afgifter eller andre omkostningstunge tiltag. Det er i sidste ende et spørgsmål om prioriteringer.

Indlægget bragt på Altandetlige.dk